

Rapport Ipsos I&O

Hoorrecht bij het stelselovergang van pensioenen

Een flitspeiling naar de bekendheid en tevredenheid van
het hoorrecht

Colofon

Datum

Oktober 2024

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Opdrachtgever

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Rapportnummer

2024/257

Auteurs

Roy van der Hoeve
Carolien Veldkamp

Ipsos I&O Enschede

Zuiderval 70

Postbus 563

7500 AN Enschede

T (053) 200 52 00

E nl-info-publiek@ipsos.com

KVK-nummer 08198802

Ipsos I&O Amsterdam

Piet Heinkade 55

1019 GM Amsterdam

T (020) 308 48 00

E nl-info-publiek@ipsos.com

1

Inleiding

Inleiding

Aanleiding van het onderzoek

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) vroeg Ipsos I&O een flitspeiling uit te voeren onder gepensioneerden en gewezen deelnemers 'slapers', over de bekendheid en het gebruik van het hoorrecht bij de stelselovergang. Met 'slaper' bedoelen we:

- iemand vanaf 18 jaar tot circa 65 jaar die nog werkt en elders eerder bij een ander pensioenfonds pensioen heeft opgebouwd, of
- iemand vanaf 18 jaar tot circa 65 jaar die niet (meer) werkt en eerder bij een pensioenfonds pensioen heeft opgebouwd

Doelstelling onderzoek

Met dit onderzoek krijgt het Ministerie van SZW inzicht in de bekendheid en (tevredenheid van) het gebruik van gepensioneerden en slapers met het hoorrecht bij de stelselovergang.

Uitleg van het hoorrecht:

De huidige pensioenen worden omgezet naar de regels van het nieuwe pensioenstelsel. Als je pensioen opbouwt bij een pensioenfonds, ben je deelnemer van dit pensioenfonds. Als je vroeger bij dit pensioenfonds pensioen hebt opgebouwd, maar nu niet meer, ben je een voormalig deelnemer (gewezen deelnemer of gepensioneerde).

De verenigingen van gepensioneerden en verenigingen van voormalige deelnemers van pensioenfondsen hebben een wettelijk hoorrecht. Dit betekent dat deze verenigingen het voorstel voor de overgang naar de nieuwe regels (dit staat in het "transitieplan") kunnen beoordelen. Ook mogen verenigingen met het hoorrecht aan het begin van de overgang informatie geven aan belanghebbenden.

Methode

Voor deze peiling is een online vragenlijst uitgezet in het I&O Research Panel onder Nederlanders van 18 jaar en ouder. Het veldwerk liep op woensdag 23 oktober. In totaal vulden 2.170 Nederlanders de vragenlijst in, zie tabel 1.1 voor een overzicht van de respons per doelgroep. De vragenlijst is in nauw overleg met het ministerie van SZW samengesteld.

Tabel 1.1 Responsoverzicht

	Respons
Gepensioneerden	1.123
'Slapers'	1.047
Totaal	2.170

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio en opleidingsniveau. De weging is gedaan conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor inwoners van Nederland van 18 jaar en ouder, voor wat betreft deze achtergrondkenmerken.

De totale respons is voldoende om betrouwbare uitspraken te doen voor beide doelgroepen met een nauwkeurigheidsmarge van 3,0 procent. Met een nauwkeurigheidsmarge van 3,0 procent zal de werkelijkheid bij een uitkomst van 50 procent ergens tussen de 47 en 53 procent liggen.

2

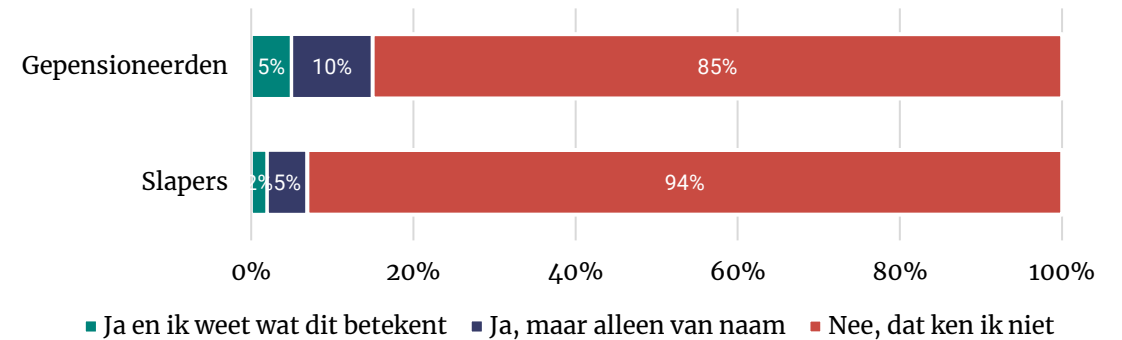
Belangrijkste resultaten

Bekendheid hoorrecht

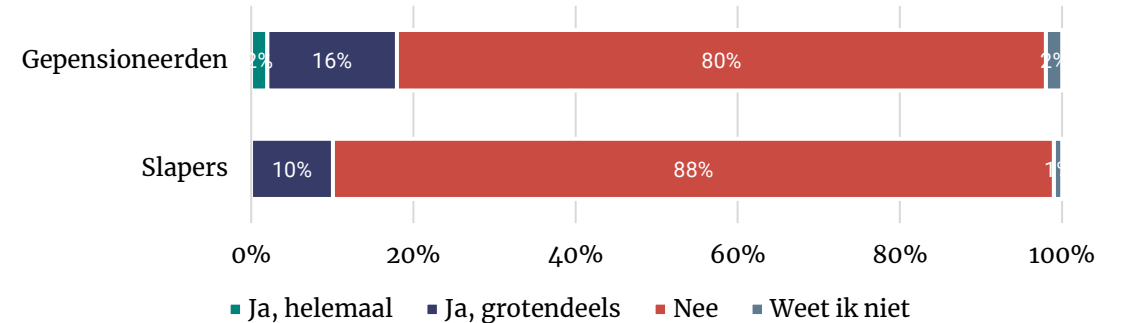
Lage bekendheid van het hoorrecht

- Van de gepensioneerden kent 15 procent het hoorrecht (inhoudelijk of alleen van naam). Onder slapers geldt dit voor 7 procent.
- Gepensioneerden en slapers beschrijven over het algemeen de juiste definitie van hoorrecht in de toelichtingen.
 - *“Dat je het recht hebt om je stem te laten horen / gehoord te worden wanneer er beslissingen worden genomen die op jouw eigen situatie betrekking hebben en jou dus raken.”*
 - *“Deelnemers hebben zelf inspraak in de transitie naar nieuwe pensioenstelsel.”*
 - *“Gekozen vertegenwoordigers van gepensioneerden hebben het recht om de plannen van het pensioenfonds (bv de overgang naar het nieuwe stelsel) te beoordelen en hierover advies uit te brengen. Dit advies is niet bindend, vandaar hoorrecht.”*
- Na uitleg over hoorrecht en hoorrechtverenigingen, kent 18 procent van de gepensioneerden en 10 procent van de slapers het hoorrecht (helemaal of grotendeels).
- Meer gepensioneerden kennen het hoorrecht dan slapers (spontaan en geholpen).

Figuur 1. Kent u het hoorrecht voor pensioengerechtigden en het hoorrecht voor gewezen deelnemers? (Gepensioneerden, n=1.123; Slapers, n=1047)

Figuur 2. Was u bekend met het hoorrecht zoals hierboven staat beschreven? (Gepensioneerden, n=1.123; Slapers, n=1047)

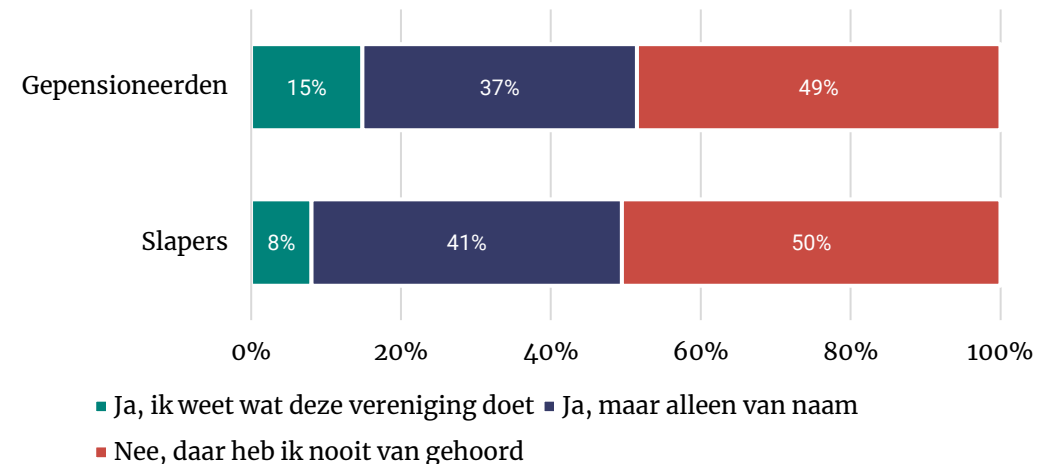

Hoorrechtvereniging

Merendeel is niet bekend met de hoorrechtvereniging

- Van de gepensioneerden die het hoorrecht kennen, weet 15 procent wat een hoorrechtvereniging doet. Een derde (37%) kent de hoorrechtvereniging alleen van naam en de helft (49%) heeft hier nog nooit van gehoord.
- Van de slapers die het hoorrecht kennen, weet 8 procent wat een hoorrechtvereniging doet. Vier op de tien (41%) kennen de hoorrechtvereniging alleen van naam en de helft (50%) heeft hier nog nooit van gehoord.

Figuur 3. Heeft u van een hoorrechtvereniging gehoord? (Gevraagd aan respondenten die bekend zijn met het hoorrecht. Gepensioneerden, n=172; Slapers, n=70)

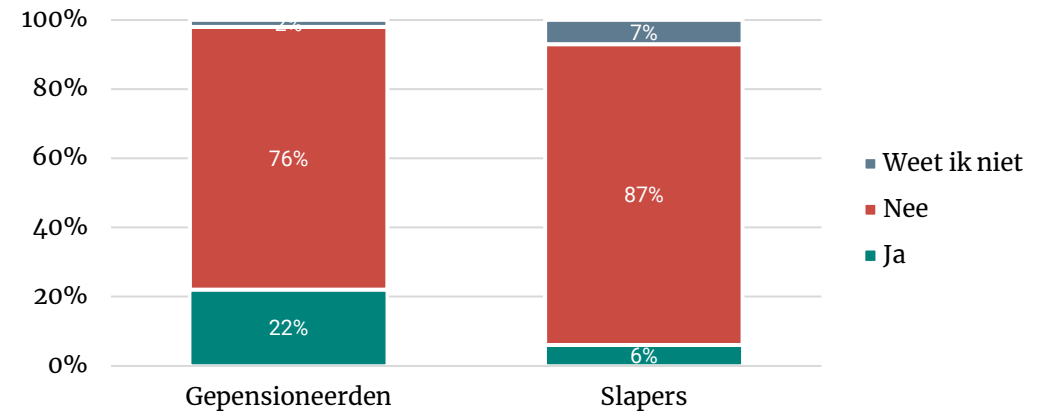

Gebruik hoorrecht

Enkeling maakt gebruik van hoorrecht, vooral gepensioneerden

- Eén op de vijf gepensioneerden (22%) die bekend zijn met het hoorrecht heeft hiervan gebruik gemaakt door aan te sluiten bij een hoorrechtvereniging of door een vereniging op te richten. Dit zijn 3 procent van alle gepensioneerden.
- Van de slapers die het hoorrecht kennen, maakte 6 procent al eens gebruik van het hoorrecht; dit is 1 procent van alle slapers in Nederland. Slapers maken beduidend minder vaak gebruik van hun hoorrecht.
- De belangrijkste redenen waarom slapers die het hoorrecht wel kennen, geen gebruik maken van het hoorrecht zijn:
 - Gebrek aan relevantie/belang: Veel slapers geven aan dat het hoorrecht voor hen niet relevant is. Dit komt vaak doordat ze een klein pensioen hebben opgebouwd, al een andere pensioenvoorziening hebben, of nog te jong zijn om zich met pensioen bezig te houden
 - Gebrek aan kennis/bewustzijn: Een aanzienlijk deel van de slapers geeft aan niet op de hoogte te zijn geweest van het hoorrecht.
 - Vertrouwen in anderen/systeem. Slapers geven aan ervan uit te gaan dat anderen, zoals vakbonden of pensioenfondsen, hun belangen behartigen.

Figuur 4. Heeft u gebruik gemaakt van het hoorrecht door aan te sluiten bij een hoorrechtvereniging of door een vereniging op te richten ter uitoefening van het hoorrecht? (Gevraagd aan respondenten die bekend zijn met het hoorrecht. Gepensioneerden, n=206; Slapers, n=116)

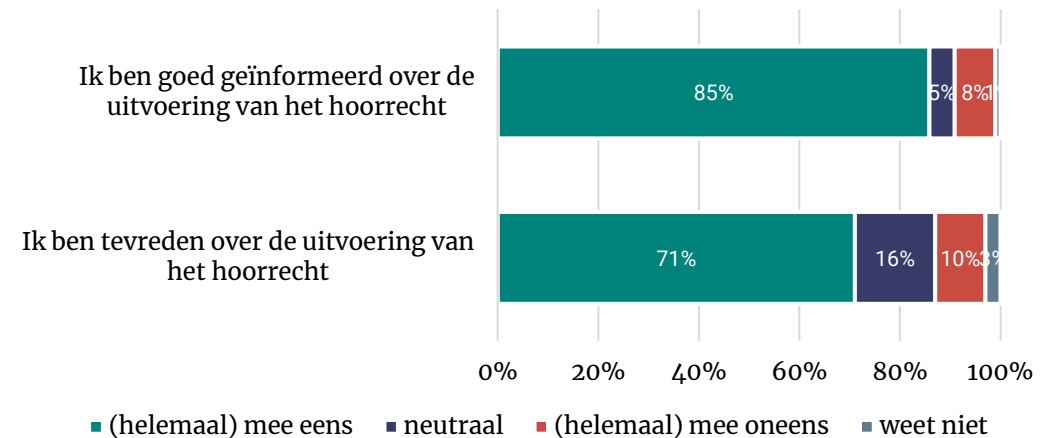
- De belangrijkste redenen waarom gepensioneerden die het hoorrecht wel kennen, geen gebruik maken van het hoorrecht:
 - Vertrouwen in pensioenfondsen: Een veelgehoorde reden onder gepensioneerden is dat ze vertrouwen hebben in hun pensioenfondsen en de wijze waarop deze hun belangen behartigt.
 - Lage verwachting van invloed/nutteloosheid: Veel gepensioneerden betwijfelen of het uitoefenen van het hoorrecht daadwerkelijk invloed heeft op de besluitvorming.
 - Gebrek aan kennis/onbekendheid. Net als bij de slapers, geeft een deel van de gepensioneerden aan niet of nauwelijks op de hoogte te zijn geweest van het hoorrecht.

Ervaringen met het hoorrecht

Doorgaans positieve ervaringen met het hoorrecht

- De ervaringen van gepensioneerden die al eens gebruik hebben gemaakt van het hoorrecht zijn over het algemeen positief. Ruim acht op de tien is goed geïnformeerd over de uitvoering en 71 procent is tevreden. Deze resultaten zijn echter vooral indicatief vanwege het lage aantal gepensioneerden dat gebruik maakte van het hoorrecht.
- Enkele toelichtingen van ervaringen:
 - *“Er zijn diverse onlinesessies georganiseerd voor gepensioneerde deelnemers. En er is veel informatie gedeeld via de website van zowel pensioenfondsen als vereniging van gepensioneerden. Alles bijeen was ik daar zeer tevreden over.”*
 - *“Ik krijg regelmatig een nieuwsbrief met informatie van de vereniging van het pensioen.”*
 - *“Via de vereniging van gepensioneerden van PGB worden we regelmatig op de hoogte gehouden.”*
 - *“Wordt te weinig rekening gehouden met de gepensioneerden, zeker bij een fonds waar de verhouding actieven helemaal scheef is. 85 tot 90 % is gepensioneerd maar de vertegenwoordigers van de actieven hebben het voor het zeggen.”*

Figuur 5. Stellingen over de ervaringen met het hoorrecht? (Gevraagd aan respondenten die gebruik hebben gemaakt van het hoorrecht - Gepensioneerden, n=38¹)

¹ Vanwege het lage aantal waarnemingen bij deze vraag (38 gepensioneerden) is dit resultaat vooral ter indicatie. Het aantal waarnemingen onder slapers (7) is te laag om te presenteren.

Ipsos I&O Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00

E nl-info-publiek@ipsos.com
KVK-nummer 08198802

Ipsos I&O Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E nl-info-publiek@ipsos.com

Amstelveenseweg 760
1081 JK Amsterdam